

BRIGADININKE, MECHANIZATORIAU!

Sudarykite nuolatines kŭlėjų grupes! Kulkite dviemis pamainomis! Neleiskite žūti nė vienam grūdai!

KASDIEN PO 10 TONŲ

Iškūlus sėkliniuose sklypuose išaugintus žiemkenčius, kai kurie kolūkiečiai pasiūlė kŭlimą nutraukti. Net dalis valdybos narių baiminosi, kad kŭlimas gali sutrukdyti bulviakasį, rudeninį arimą ir kitus lauko darbus. Tokioms nuomonėms ėmiau ir paprieštaravau. Sakau, kelinti metai su kŭliamąja darbuojuos ir žinau, kad visus darbus galima suderinti.

Kolūkiečio pirmininkas F. Smertjevas pasiūlė sudaryti nuolatinę kŭlėjų grupę. Į ją buvo surinkti žmonės iš kelių brigadų. Žinoma, prie kŭliosios buvo pasiūsti patys darbščiausieji žemdirbiai. Kolūkiečio valdyba sudarė tikslų kŭliosios judėjimo grafiką. Kartu su traktorininku St. Jakniūnu ir brigadininkais aptarėme jį ir išvažiavome į ketvirtąją brigadą.

Nuolatinei kŭlėjų grupei mūsų lūkesčių neapvylė. Tą rodo faktai. Pirmiausia nė vienos dienos neprastovėjo kŭliamoji. Už tai per trumpą laiką brigadoje iškŭlėme beveik visas grūdines kultūras.

Pasibaigus lauko darbams, pradėjo dirbti ir kita kŭliamoji. Visų pirma kŭliame tuos javus, kurių grūdai skirti sėklai.

Keletą žodžių pasakysiu apie technikos panaudojimą. Treti metai kŭliu mašina su transporteriu. Pasakysiu, kad tai geriausia kŭliamoji. Daugelis mūsų kolūkiečių kŭlimų žemi. Į juos

kŭliamoji neįrieda. Kad darbai eitų sparčiau, kŭliamąją pastatome prie kŭlimo durų, o transporterį įkišame į vidų. Tiesiog nuo prėslių du kolūkiečiai verčia pėdus prie jo galo. Vienas žmogus paduoda juos ant transporterio, o šis neša javus į kŭliamosios gerklę. Žinoma, reikia pėdus leisti plokštesniu sluoksniu, kad geriau išsikultų grūdai. Dirbant transporteriu, kŭliamąją aptarnauja 15–16 žmonių. Tuo tarpu be jo reikėtų 22 kŭlėjų.

Šiuo metu dienos trumpos. Tenka padirbėti vakarais. Dėl to traktorininkas St. Jakniūnas pritaikė elektros apšvietimo tinklą, ir kŭliamoji gali dirbti ligi vidurnakčio. Per dieną prikŭliame po 10–12 tonų grūdų.

Kolūkiečiai jau iškŭlė grūdines kultūras daugiau kaip nuo 360 ha ploto. Tai sudaro apie 57 procentus viso derliaus. Per mėnesį laiko visi grūdai suplauks į visuomeninius sandėlius.

Mus džiugina ne vien laimėjimai kŭliant. Palyginus su praėjusiais metais iš kiekvieno pasėlių hektaro prikŭliame 2–3 centneriais daugiau grūdų.

A. RAŽANSKAS
„Už taiką“ kolūkiečio kŭliamosios mašinistas

KOLEKTIVINIS DARBAS

LIETUVOS KOMUNISTŲ PARTIJOS ANYKŠČIŲ RAJONO KOMITETO IR RAJONO DARBO ŽMONIŲ DEPUTATŲ TARYBOS ORGANAS

Eina nuo 1948 m.

Nr. 88 (1071)

Anykščiai, 1959 m. lapkričio mėn. 1 d. Kaina 15 kap.

Tiktai galvijams...

Kai suvarė galvijus į tvartą, fermos vedėjas J. Šmatavičius, net už galvos suslėmęs, atskuodė į kolūkiečio kontorą.

— Prapulsim, — pareiškė jis. — Taip pašarų trūksta, o karves reikia šerti tik šienų ir dobilais.

Tik dabar kolūkiečio pirmininkas A. Griškaitis prisiminė, kad nė glėbio vasarinių šiaudų nėra prikulta.

Greitai buvo pakviestas kŭliamosios mašinistas J. Dabulinskis ir antrosios brigados brigadininkas P. Masys.

— Vyručiai, blogai, — pagąsdino juos pirmininkas. —

Karvės šieną suės. Ridenkit kŭliamąją ir prikultit šiaudų.

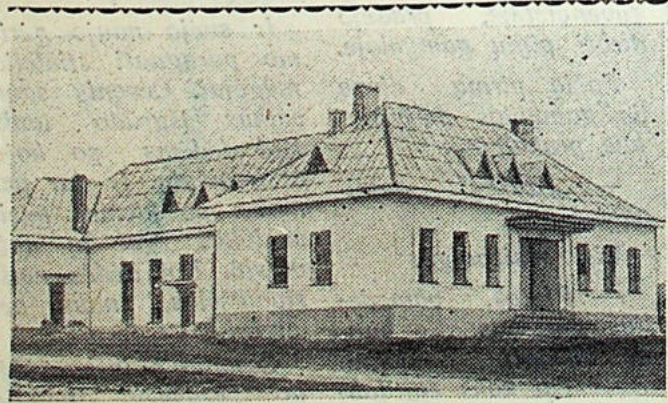
Kaip tarė, taip ir padarė. Sekančią dieną prie antros brigados kŭlimo sudūzgė kŭliamoji. Brigadininkas didelio vargo neturėjo. Kolūkiečiai susirinko be jokio spyriavimosi. Per keletą dienų jie iškŭlė nuo 7 ha miežius ir mišinį. Kŭliamoji dirbo kuo puikiausiai ir per dieną prikuldavo po 6–7 tonas grūdų. Toks jos ir pajėgumas. Kolūkiečiai manė, kad kŭlimo darbai nebenutrūks. Bet vieną pavakare prie kŭlimo atėję kolūkiečio pirmininkas ir fermos vedėjas apmatavo žvilgsniu šiaudus ir pareiškė brigadininkui:

— Gana kultū. Kai pašals — pradėsime kaip reikiant darbuotis. Dabar reikia bulvienas nuarinti.

Kai kurie kolūkiečiai to ir laukė. Dalis nuskubėjo aparinti savo sklypelių, vežti į juos mėšlo. Tik keletas vyrų ir bŭrys moterėlių išėjo į brigados bulvienas.

Taip kolūkyje ir baigėsi kŭlimo darbai. Žinoma, reikia nuarinti bulvienas, baigti runkelių kapčiavimą. Bet pakaktų žmonių ir nuolatinei kŭlėjų brigadai sudaryti. Juk M. Melnikaitės vardo kolūkyje ligi šiolei iškulti javai vos nuo 12 ha. Nuo 238 ha suvežtos grūdinės kultūros guli kŭlimuose nejudamos. Juo labiau valdyba turėtų rūpintis kŭlimu, nes kolūkiečiai turi tik vieną nedidelę kŭliamąją ir negalvoja apie kitos įsigijimą. Taigi, kŭlimo darbai gali užsitęsti ligi pavasario.

B. MELNISKIS

Šiemet mes auginame 25 ha kukurūzų — po 5 ha kiekvienoje brigadoje. Žemę jiems paruošėme iš rudens.

Pavasari dirvą papildomai patrėšėme organinėmis ir mineralinėmis trąšomis: į kiekvieną hektarą išvežėme 20 tonų mėšlo-durpių komposto ir išbėrėm 150–200 kg superio. Po to dirvą vėl suarėme, sukultivavome, sulėkščiavome. Visus kukurūzus pasodinome

kvadratinio lizdinio būdu.

Dar jiems nesudėgus, pradėjo dirvos paruošimas purenimą

Nori turėti gero pašaro — augink kukurūzus

(Pasakoja „Pergalės“ kolūkiečio agronomas Vyt. Blažys)

lengvomis akėtėlėmis. Kadangi lengvų geležinių akėčių neturėjome, teko pasidaryti medines.

Pasirodžius kukurūzų daigams, dirvą vėl po du kartus nuakėjome ir arklinių puren-

išpurenti antrą kartą. Nežiūrint per daug sausos vasaros, kukurūzai augo sparčiai ir prieš nuėmimą nuo lauko turėjo 3,2–3,4 m aukščio. Geriausi kukurūzai buvo I-oje ir IV-oje brigadose,

kas labiau apsimoka. Jei net kukurūzų derlius būtų tik 300–400 cnt žaliosios masės iš ha ir tai kiekvienas hektaras duotų 63.000 pašarinių vienetų. O tuo tarpu vienas ha avių-vikių mi-

šinio, jei derlius geras — 80 cnt žaliosios masės iš ha — duotų tik 16.800 pašarinių vienetų. Taigi 1 ha kukurūzų duoda beveik keturis kartus didesnę naudą, negu vikių-avių mišinys.

Ateinančių metų kukurūzų auginimui skiriame ypač daug dėmesio. Kukurūzų plotą numatome praplėsti iki 34 ha. Visos dirvos iš rudens suartos, patrėštos mėšlo — durpių

kompostu. Į kiekvieną ha išvežėme komposto po 20 tonų. Priešsėlis — daugiausia bulvės. Pavasari dirvas vėl iš naujo suarsime, sukultivuosime.

Pasakojimą užrašė V. VITKONAS

TSRS Aukščiausiosios Tarybos trečioji sesija

Spalio 27 d. Maskvoje pradėjo dirbti TSRS penktojo šaukimo Aukščiausiosios Tarybos trečioji sesija. Sesija svarsto šiuos klausimus:

1. Apie TSRS liaudies ūkio vystymo planą 1960 metams.

2. Apie TSR Sąjungos Valstybinį biudžetą 1960 metams ir apie Valstybinio biudžeto įvykdymą 1958 metais.

3. Apie TSR Sąjungos ir sąjunginių respublikų Biudžetinių teisių įstatymo projektą.

4. Apie TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputato atšaukimo tvarkos įstatymo projektą.

5. Apie tarptautinę padėtį ir Tarybų Sąjungos užsienio politiką.

6. TSR Sąjungos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsakų tvirtinimas.

Teorinė konferencija

Rajono kultūros namuose įvyko partinių, tarybinių ir komjaunimo aktyvo teorinė konferencija.

Paskaitą „Mūsų respublikos septynmetis“ skaitė LTSR Mokslų akademijos ekonomikos instituto direktorius K. Meškauskas. LTSR Politinių ir mokslinių žinių sklaidimo Draugijos narys Besčasnas skaitė paskaitą „Siuolaikinė Vatikano politika“.

A. Urnelis

Premijos — verselių augintojoms

Partijos rajono komitetas ir rajono DZD Tarybos vykdomasis komitetas aptarė verselių auginimo rezultatus. Pripažinta, kad geriausiųjų rezultatų pasiekė „Lenino keliu“, „Pergalės“, „Anykščių šilėlio“, „Draugystės“, „Tarybinio artojo“, „Svyturio“, „Puntuko“ ir „Žalgirio“ kolūkių galvijų prieauglio augintojai. Kolūkių verslininkės O. Sukienė ir C. Strolytė premijuojamos piniginemis premijomis po 200 rublių, o M. Kiaušienė, O. Gindrienė, T. Karosienė, Br. Keršanskienė, O. Juodelienė ir M. Ilčiukaitė — po 100 rublių.

(„K. d.“ inf.)

Tikriname pasiruošimą gyvulių žiemojimui

ŠILTAI, GERAI, SOČIAI

„Žalgirio“ kolūkio karvės nuo spalio 23 dienos jau stovi tvartuose. Prasidėjo fermos darbuotojams vienas iš atsakingiausių laikotarpių darbe — užtikrinti šiltą, gerą, sotų gyvulių žiemojimą.

Valkštome su kolūkio pirmininku drg. Žilmaru po fermas, kalbamės su žmonėmis.

Visur matosi, kaip daug idėjo darbo melžėjos, kad užtikrintų gerą gyvulių žiemojimą.

Stai viename tvarte pastebime net tokį dalyką. Melžėja Černiūtė kruopščiai valo fermos langus.

— Nutarėm dirbti taip, kad fermoje būtų šviesu, jauku. Ir melžėjos vykdo duotą žo-

dį, — paaiškina mums fermos vedėjas J. Skardžius.

Sutinkame melžėją Stefą Mikučionienę. Ji — pirmūnė, šiemet primelžė iš savo prižiūrimų karvių beveik po 2.500 litrų pieno. Melžėja, pagirdžiusi savo žalmarges, ima šukas ir kiekvieną karvę iš eilės šukuoja. Pasirodo, kad visos taip daro kiekvieną dieną.

Siemet žalgiriečiai daug įvairių pašarų sukaupė, todėl ir šėrimo davinsy didesnis, negu buvo pernai žiemą.

— Kasdien kiekvienai karvei duodam po penkis kilogramus dobilų, penkis siloso, penkis vasarinių šiaudų, tris bulvių ir tris kilogramus koncentratų, — sako fermos vedėjas. — Nuo sausio 1 dienos normą dar padidinsime.

Gerai šeriant karvių pieningumas pastačius jas tvartuose nesumažėjo. Kiekviena karvė vidutiniškai duoda po 6—7 litrus pieno.

Parodo fermos darbuotojai mums dar vieną, atrodo, smulkia, bet gerą naujovę. Vi-

sos karvės rišamos tvarte ne už ragų, bet už apinasrėlių.

— Teko skaityti moksline brošiūrose, kad ir tas didina pieno primelžimą, — pasakoja melžėja Mikučionienė.

Marytę Ilčiukaitę radom besidarbuojančią veislinių verselių tvarte. Dešimt metų Marytė melžė kolūkio karves. Tai viena iš geriausių kolūkio karvių melžėjų.

— Kaip matot, aš jau ne melžėja, — šypsodamasi sako Marytė. — Rankos pavargo. Užsiauginsiu štai šitas, — rodo į žalias karvytes. — per tą laiką pailsėsiu kiek ir vėl melšiu karves, būtinai melšiu. Kai buvau Maskvoje, žemės ūkio parodoje, mačiau, kaip gera dirbti melžėjoms. Apie karvių melžimo aparatus jau ir mums nebesvajoti, o įgyvendinti šią naujovę.

Pirmininkas pritaria Marytės minčiai ir sako, kad dar šią žiemą nupirks melžimo aparatą. O tada bus dar lengviau dirbti fermoje.

Č. Berčiūnas

Moralinėmis temomis

NAŠLAICIAI

Sportininkų gatvės gyventojai Prosenija Nikolajeva - Navickienė, rytą pašokusi iš lovos, tuojau puola prie lango. Jei tik nelyja, ji nutraukia nuo saldainių miegančių sūnų Petios ir Michailo antklodes, niuksu išbudi- na juos ir surinka:

— Greičiau į bulvianas!

Valkučiai apsirengia savo skarmalus ir, nežiūrėdami šalna, ar gruodas, maišais ir kašėmis nešini, basi išlipena į laukus.

— Kad man maišai pilni būtų! Kitaip ryti negausit. — grūmoja pavymul tikroji motina.

Veltui tokiomis dienomis laukia mokykloje Michailo ir Petios Nikolajevų. Motinai vaikų ateitis nerūpi.

Bet ką ten ateitis!

Sportininkų gatvės gyventojai dešimtis kartų matė, kaip Nikolajeva, pamirkusi virves, pliekė vaikus. Pliekė dėl to, kad ji buvo blogos nuotaikos, kad susipyko su vyru, Michailo ir Petios patėviu, lupė, kad mažai bulvių bulvienose tesurinko vaikūčiai, kad alkani būdami duonos riekelę pasiėmė. Pliekia juos kada tik panori ir patėvis Antanas Navickas.

— Ne motina, o

žvėris, — girdėdami nuolatinį daužomų vaikų klyksmą, kalba kaimynai. Bet ne visi. Kai kuriems, atrodo, toks vaikų engimas tikra pramoga.

Gyvena Navickų pašonėje tokios Paškevičiūtės. Aplink jų namą yra beveik dviejų metrų aukščio tinklinė tvora aptvertas vyšnių sodelis. Vasarą kažkaip netyčia patvoriu praėjo Michailas. Paškevičiūtė tuojau pasikaisė sijoną ir nulėkė pas Navickienę.

— Tavo vaikpalaitis mano vyšnias draskol — pratrūko pagiežinga moteriškė.

Ir nors visi kaimynai tvirtino, kad vaikūtis net nepasižiūrėjo į sodo pusę, Prosenija uždarė Michailą, išmirkė virves ir taip sudaužė vargšelį, kad tas vos-vos nuropojo į

paupės krūmus. Po to keletą dienų išgąsdintas vaikas nesirodė namuose. Tik sutemus vogčiomis išsėlindavo į tvartelį ir ten prakiutodavo per naktį.

Dažnai anykštėnai mato du apdryžiusius, suvargusius vaikūčius, stumiančius karukus, pakrautus grūdų maišais. Tai Michailas ir Petia iš turgaus veža nupirktus grūdus. Gi patėvis Antanas Navickas tuo tarpu raivosi ant sofos, o Prosenija tūpčioja apie savo vyrelį ir dukrytę Galiją, tai blynellus siūlydama, tai šiaip kokį skanėstą atkišdama. Erdviame trijų kambarių komunaliniame bute jauku. Neblogai pragyvena Navickai. Ir yra iš ko. Juk vien žuvusio liaudies gynėjo Nikolajevo vaikūčiams Petiai ir Michailui valstybė moka 350 rublių pašalpos per mėnesį. Bet vaikūčiai apart sausos

duonelės ir laukuose surinktų bulvių, apart mokyklos nupirkto apavo ir aprangos, nieko daugiau nemato.

Nuo nuolatinių daužymų Michailo sveikata paira. Vaikai auga pagiežingi, užsispyrę. Jei ir toliau niekas nesirūpins jais, jei sužvėrėjusiai Prosenijai ir toliau bus leista pasigardžiuojant engti vaikūčius, jie išaugs sužaloji, ne tokie, kurie reikalingi komunistinės visuomenės kūrimui.

Ar nereikia pasirūpinti, kad motinai gyvai esant likę tikrais našlaičiais vaikai būtų valstybės auklėjami?

K. JANULIONIS

FELJETONAS

„Braškės“ meistras įgriso

Pavasari nežinia, kiek vėjai atpūtė į Rubikius tūlą Antaną Česonį su visa šeima: žmonele ir keturiais vaikūčiais. Gavo butą gyvenvietėje, pradėjo dirbti plytų gamykloje.

Pačią pirmą dieną jis gamyklos darbininkus prakalbino:

— „Braškę“ gaminat?

Visi susižvalgė.

— Plytas, vamzdelius gaminam... — bandė aiškinti naujokui.

— Tai koks čia fabrikas be „braškės“? Džlaukėtės, vyručiai, mane sutikę. Aš „braškės“ meistras. Ir ne bet koks, išlauginsiu gėrimėlį, tai pūštus laižysite begerdami, nuo trečios stiklinės galėsit su ponu dievu

telefonu pasišnekėti. Ateikit pas mane šeštadienį. Tik nepamirškite, kad „braškę“ ne tik skanus gėrimas, bet ir pinigų kainuoja.

Ir suėjo naujo gėrimo paragauti stiklelio mėgėjai. Česonis savo vaikus išgrūdo lauk, kad dėdėms po kojų nesimaišytų. Ir dar pamokė: po kiemus pasisukiokit, gal ką nutėrsit. Kol dėdės neišsivaikščios, namo negrįžkit.

Česonio bute prasidėjo „braškės“ bandymas. Po trečios išger- tos stiklinės visi sugiedojo meistrui „Ilgiausių metų“, o išgėrus po ketvirtą, kambarys užė kaip vapsvų lizdas.

Ir prasidėjo šitos linksmybės Česonio bute kone kiekvieną dieną. Ypač triukšminga sekmdienį. Sueina čia įtartinos doros moterų, kurios atsitempia „buteliuko mėgėjus“ vyru, o tada...

Tada kaimynai užsitarinėja langines, ant galvų užsimeta pagalves. Ir vistiek užmigti nuo braškininkų triukšmo negali.

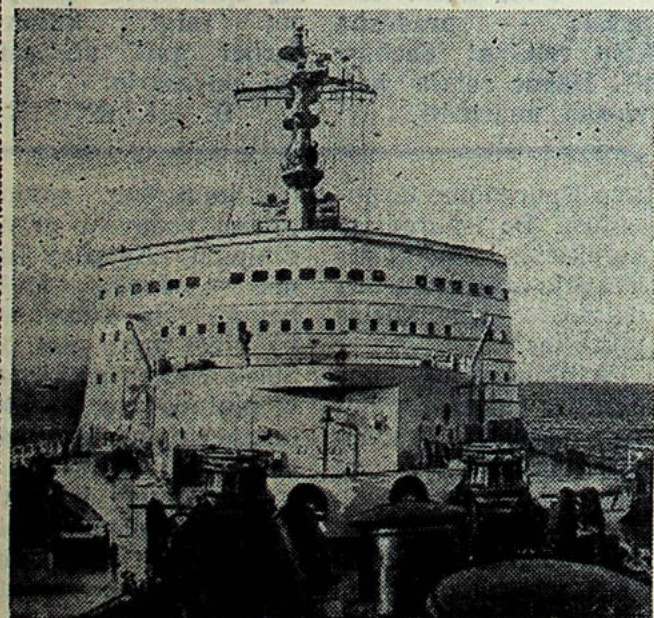
Nepadorių daėnuškų, nešaukių girtų kalbų klausosi Česonio mažamečiai vaikai. O kai tėvas išveja juos lauk, per naktis bastosi nežinia kur. Kartą iš valytojos Bugienės nudžiovė parsineštas skalbti klubo užuolaidas. Ne kartą buvo nutverti smaguriaujant svetimuose daržuose.

O tėvai gamina „braškę“ ir per naktis linksminasi. Vaikų ateitis jiems visai nerūpi. Mažai rūpi Česoniiui ir darbas fabrike. Per pusmetį jis perėjo visus cechus ir iš visur, kaip tinginį jį veja lauk.

— Nuo mano gamintos „braškės“ kartais pilvą paleidžia, bet užtat gerti skanu, pigu, ir patogiu, — giriasi Česonis. — Sau gaminu neuždrausit.

Yra fabrike darbininkų išrinktas draugiškas teismas. Gal jis nurodys Česoniiui, kaip auklėti vaikus, kaip dirbti ir dorai gyventi. Perdaug jau visiems įgriso „braškės“ gamintojų triukšmavimas.

P. JUSELIS

Mūsų MEDŽIAGOS PĖDSAKAIS

Kiaulidė sutvarkyta

„Kolektyvinio darbo“ Nr. 83 (1066) išspausdintame straipsnyje „Per sienas pelės landžioja“ buvo rašoma teisingai. Iš tikrųjų „Draugystės“ kolūkio

kiaulidėje buvo daug netvarkos.

Mes šį klausimą apsvairstėme apylinkės tarybos posėdyje. Po to kolūkio statybininkai ir fermų darbuotojai ėmėsi

darbo ir kiaulidę sutvarkė.

PUODZIONAS

Vikonių apylinkės tarybos vykdomojo komiteto pirmininkas

Baltijos jūroje sėkmingai atlieka bandomuosius plaukiojimus atominis ledlaukis „Le-ninas“.

Atominis įrenginys, mašinų skyriaus mechanizmai, elektros stotis, turbinos ir kiti įrenginiai veikia puikiai. Ekipažas sėkmingai įvaldo naują techniką.

Nuotraukoj: atominis ledlaukis „Le-ninas“ Baltijos jūroje.

M. Redkino (TASS) nuotr.

Ateizmo universitetas Anykščiuose

Siekiant sustiprinti mokslinę-ateistinę propagandą labiausiai tikinčių žmonių tarpe, pagrindinį vaidmenį lemia ateistų kadrų paruošimas. Mūsų rajono sąlygomis reikalinga, kad kiekvienas inteligentas daugiau ar mažiau nusivoktų ateizmo srityje. Norint sustiprinti ateistinį darbą rajone labai svarbu, kad kiekvienoje apylinkėje, kolūkyje būtų po kelis nuolat dalyvaujančius ateistinėje propagandoje žmones. Šiuo metu rajone mokslinę-ateistinę propagandą varo LTSR Politinių ir mokslinių žinių sklaidimo draugijos rajono gamtos-ateistinės sekcijos nariai. Sekcija savo eilėse jungia 31 lektorių-ateistą. Šiais metais ateistinėmis temomis rajone perskaityta 192 paskaitos. Aktyviai į šį darbą įsijungę lektoriai — mokytojai Dulevičius, Mažeikienė, Vilytė, Motiejūnaitė, Miliūnas, gydytojai Šinkūnas, Sprindžiukienė ir kiti.

Tačiau rajone dar silpnai vystoma mokslinė-ateistinė propaganda. Eilėje rajono kolūkių kaip Puškino vardo, J. Biliūno vardo ir kt. šiais metais draugijos narių jėgomis neperskaityta nė viena ateistinio turinio paskaita. Mažai organizuojama klausimų-atsakymų vakarų ateistiniams klausimams, literatūrinių teismų, dar per mažai yra ruošiami ateistinių stendų bibliotekose, kultūros namuose. Ateistinis darbas nepakankamai rajone buvo dirbamas todėl, kad trūko stiprių ateistų kadrų. Jų paruošimui Anykščiuose LKP rajono komiteto politinio

švietimo kabinete atidarytas ateizmo universitetas. Jo klausytojais pareiškė norą būti jau 47 žmonės. Iš jų beveik visi yra su aukštesniu išsilavinimu, susipažinę su marksizmo-leninizmo pagrindais.

Skirtingai nuo kultūros universitetų, kuriuose užsiėmimai vyksta daugiausia paskaitų forma, ateizmo universitete pagrindinė užsiėmimo forma bus seminariai užsiėmimai. Užsiėmimai vyks kas trys savaitės LKP rajono komiteto politinio švietimo kabinete. Universiteto mokymo programa bus išleista per dvejis metus. Pagal mokymo programą bus plačiai išnagrinėtos tokios temos: „Gyvybės kilmės ir raidos problemos“, „Vergovinės visuomenės religijos“, „Krikščionybės atsiradimo problemos“ ir kt. Paskaitas universitete skaitys kvalifikuoti lektoriai iš Vilniaus ir Kauno. Taip pat eilėje užsiėmimų pagrindinis pranešėjas bus parenkamas iš klausytojų tarpo. Jis skaitys pagrindinį pranešimą duotojo užsiėmimo tema, o kiti papildys ir pagilins pagrindinį pranešimą atskirais smulkesniais klausimais pagal rekomenduojamą literatūrą.

Šiomis dienomis įvyks pirmajame universiteto užsiėmime paskaitą „Žmogaus kilmė“ skaitys LKP RK sekretorius V. Lukoševičius. Susidomėję išklauskite susirinkę klausytojai paskaitą „Apie šiuolaikinę Vatikano politiką“. Ją skaitys LTSR Politinių ir mokslinių žinių sklaidimo draugijos narys drg. Besčasnas.

A. UTKUS

Himnas Lietuvos gamtai

Pirmą kartą „Anykščių šilelį“ išgirdau ne iš knygų, o mažam motinėlei padainavo... Liaudyje, matyt, šis žymus lietuvių literatūros kūrinys plito kaip daina, ir daugelis jį mokėjo atmintinai. Niūriaisiais carizmo reakcijos ir kapitalistinės priespaudos laikais, kada buvo ujamą lietuvių kalba ir persekiojama liaudies kultūra, „Anykščių šilelis“ gražiausiuoju žiedu papildė lietuvių liaudies dainų ir pasakų pyne, skambėjo kaimo po sunkios darbo dienos ir žadino meilę gimtajai žemei.

Iš bažnyčios sakyklos pragaro kančiomis bauginama ir dvarininko bizūno gainiojama Lietuvos liaudis nieko gero savo širdžiai nuraminti neturėjo. Litanių, gėdžinokos, darkyta kalba parašytos maldaknygės nebuvo miltos širdžiai, nors su jomis liaudis susidurdavo beveik kiekviename žingsnyje. Jos tamsino ir luošino liaudį, mokė ištikimybės carui ir ponams, liepė klusniai tarnauti dvarininkui. Savaiame suprantama, kodėl liaudis taip šiltai sutiko „Anykščių šilelį“ — pasirodymą, nors ši gamtos grožio giesmė, atspindėdama kal kuriuos ano meto socialinius reiškinius, ir nenurodė jai tikrojo kello išsivadavimui iš nacionalinės ir socialinės priespaudos. „Anykščių šilelis“ sužavėjo paprastus žmones jausmo didybe, didele melle gimtajai kalbai. Dainuodama „Anykščių šilelį“, liaudis gal ir suprato savo vargo ir išsivajotos laimės kontrastą:

Kaimai kelmuoti, pakalnės nuplikę
Kas jų grožį cenobinai tik?

„ANYKŠČIŲ ŠILELIO“ SUKŪRIMO ŠIMTMETIS

ČIA KURĖ GAMTOS DAINIUS

Gausiai lanko ekskursijos A. Baranausko klėtelę-muziejų, kurioje prieš 100 metų poetas parašė savo garsųjį „Anykščių šilelį“. Lankytojai susidomėję apžiūrinėja čemodaną, smuklą, lovą, medinę piestą ir kitus daiktus, kuriais naudojosi poetas ir jo giminės.

Dalis muziejaus inventoriaus dabar irgi tapo savotiškais eksponatais. Štai pirmoji muziejaus lankytojų — garbės svečių knyga. Ją 1927 metais įsteigė A. Vienuolis — pirmasis muziejaus organizatorius ir globėjas. Nuo to laiko klėtelę aplankė tūkstančiai žmonių. Originaliu senovės paminklu žavėjosi mūsų poezijos lakštingala S. Nėris, rašytojai P. Cvirka, A. Venclova, J. Baltušis, poemos „Anykščių šilelis“ vertėjas į rusų kalbą, tarybinis rašytojas N. Tichonovas, žymūs politiniai ir visuomenės veikėjai, kultūros ir meno darbuotojai, darbininkai ir kolūkiečiai, inteligentai ir mokyklų jaunimas.

Irašydami savo įspūdžius, atsiliepiamus, lankytojai prirašė šešias didelio formato ir storas knygas. Įvairūs įrašai rusų, lenkų, prancūzų, armėnų, žydų, japonų ir kitomis pasaulio kalbomis liudija didžiulę meilę ir pagarbą lietuviškos gamtos dainiui.

Irašai A. Baranausko muziejaus lankytojų knygose

„1952 m. rugsėjo 1 d. aplankiau pirmą kartą A. Baranausko klėtelę, kurioje tas neužmirštas poetas sukūrė tikrą liaudies himną savo krašto gamtos grožiui įamžinti. Šiandieną gi džiaugiasi tose pat vietose liaudies kuriamu nauju gyvenimu, kuriam pagražinti ir nušviesti darbo žmonės įkinko gamtos jėgas ir gali pritaikyti tai, ką yra pasiekęs žmogaus protas ir tarybinės santvarkos išlaisvinta liaudies energija.“

Anykščiai

J. Paleckis

„Šioje klėtelėje viskas dvelkia giliu ir paprastu liaudiškumu. Dabar man pasidarė dar labiau suprantama, kodėl „Anykščių šilelis“, pasižymįs savo poetiniu meistriškumu, yra toks gyvas ir liaudiškas, ir kodėl A. Baranauskas, atitrūkęs nuo tos poetų maitinančios dirvos, kaip poetas — mirė.“

53. VII. 2

R. Budrys

Šiais metais klėtelę aplankė 682 ekskursijos. Lankytojų knygoje parašus paliko apie 18 tūkstančių žmonių.

Nuotraukoje: prie A. Baranausko klėtelės-muziejaus Estijos jaunimo delegacija 1957 metais.

Alf. Briedis

„Su džiaugsmu aplankėm Vienuolį ir šią klėtelę — mūsų Kultūros lopšio gyvą liudininką. Brangus mūsų kultūros paminklas ir turime jį apsaugoti amžių amžiams.“

29. V. 1953

Juozas Baltušis.

J. Simkus

„Smagu ir miela mums, lietuvių literatūros „Trečio fronto“ dalyviams, pažinti savo krašto vietas, kur praeities žmonės kovojo dėl tų idealų, kurie vyravo jų laikais, ir pasiryžti laimėti tai, kas reikalingiausia dabar.“

Petras Cvirka, Antanas Venulova ir kt.“
1930. VII. 14

„Mažoji lietuviškoji klėtelė, gausių poetų apylinkių apsupta, mūsų tėvų vargo ir darbo liudytoja, ar neperankšta buvo tavo pastogė Didžiojo Poeto Sielai?“

Salomėja Nėris

1935. Svajingą, rugiais banguojantį 16 birželio vakarą.“

Kaip žvaigždėlės plevėna, gali rasa krinta.

Tokia poezija galima gėrėtis! Ir paprastas darbo žmogus, ir inteligentas supranta, kad tikrai gražul Rytmečio, liepyno aprašymai priverčia skaitytoją sustoti, pagalvoti, susimąstyti, ir pajunti, kad vis dėlto graži yra mūsų žemė ir kiek apie ją puikių dainų sudėta. „Anykščių šilelyje“ yra sukaupta nemaža liaudies jausmų ir svajonių, gausu tautosakos elementų. Čia meniškai atasta lietuvių liaudies pasaka „Eglė žalčių karalienė“, pasaka apie sedulėlę, padavimas apie Puntuką, lietuvių liaudies dainų motyval, randama žinių apie liaudies mediciną, papročius ir kai kurių istorinių faktų. Labai turtingai panaudota liaudies šnekamoji kalba — aukštaičių rytiečių tarmė, gausi įvairiais kalbiniais aspektais ir niuansais, sodriu žodynu.

„Anykščių šilelį“ 1858—1859 m. m. vasaromis parašė poetas Antanas Baranauskas, Anykščių miestelio priemestėje, Užupiečiuose, mažoje medinėje klėtelėje. Nepiltardami aiškiai klaidingoms ir reakcinėms A. Baranausko koncepcijoms, atmesdami visą jo reakcinę kūrybą, mes aukštai vertiname žymiausiąjį kūrinių — poemą „Anykščių šilelis“. Būdinga, kad šį kūrinių poetas parašė jaunystėje, būdamas 24 metų amžiaus, o vėliau, tapęs dvasininku, A. Baranauskas ne tik nieko gero nebeparašė, bet ir visai nutolo nuo liaudies.

Minime „Anykščių šilelio“ parašymo šimtmetį. Tai reikšmingas jubiliejus mūsų tautos istorijoje, parodą, kokį sunkų ir vingiuotą kelią ėjo mūsų literatūra ir kaip ji suklestėjo tik tarybiniais laikais. Liaudis pati savaiame atmetė reakcingus ir išsaugojo didelės meninės vertės kūrinius. Šiandien „Anykščių šilelis“ išverstas į rusų kalbą ir tapo prieinamas plačiosioms įvairių tautų skaitytojų masėms.

K. ZULONAS

Kur toj puikybė jūsų pasidėjo?

Kur ramus jūsų užimas nuo vėjo,

Kai balto miško lapeliai šlamėjo

Ir senos pušys stūravo, braškėjo?

Kur jūsų paukščiai, paukšteliai, paukštytės,

Kur jūsų žvėrys, gyvullai, žvėreliai?

Kur jūsų žvėrių olos, laužai ir urveliai?

„Anykščių šilelis“ — nemarus himnas Lietuvos gamtai, Lietuvos miško simfonija. Atrodo, kad viskas, kas šiame kūrinyje išreikšta, jau sunku pakartoti, sunku išsakyti žodžiais, net tai beveik ir muzikos kūrinyje, kuriame skamba žmogaus pasididžiavimas mišku, skamba geriausias jausmas:

Kur tik žiūrė, vis gražu: žalia, liekna, grynai

Kur tik ausiai, vis miela: giria nosį trina!

Kur tik klausai, vis linksma: šlama, užia, slaudžia!

Ką tik jauti, vis ramu: širdį glosto, griaudžia!

Miškas su visais optiniais, plastiniais ir akustiniais niuansais! Taip ir jauti, kaip „uogienojai kaip rūtos kelmams želia“, kaip grybų karalystėje išsiskiria „platus, storas, paspūtes“ baravykas, kaip „žali egliai kaip kvietkal“ po dirvonus kerį“, kaip „puflai krauju varva“... Sklinda įvairūs kvapai, tartum sudarydami vieną gryną miško organizmą: sakal, plevos dobilai ir ramunės, šilelio samanos ir net juodo kapčiaus skruzdėlynas. Miškas, kvėpuoja nelyginant žvėrį. O kokie puikūs garsiniai niuansai, kurie prasideda nakties gūduma ir auštant išsiliesia džiūgaujančiu rytmečio srautui! Štai lietuvių poezijoje nepakartojamos eilutės:

Vidunaktyj taip tyku, — kad girdi, kaip jaunas

Lapas arba žiedelis ant šakelių kraunas;

Girdi, kaip šakom žibėda medžių kalba šventa,

Rezultatus reikia apibendrinti

Gerali padirbėjo šiais metais moksleiviai kolūkio laukuose. Debeikių, Skiemonių, Anykščių J. Biliūno vardo vdirinės ir kitų mokyklų moksleivių išauginti kukurūzai davė po 500 cent žaliosios masės derlių iš hektaro. Mokiniai daugeliui pesmistių įrodė, kad kukurūzai mūsų laukuose auga ir derliumi pralenkia net labiausiai paplitusias pašarines kultūras — avių — vikių mišinius.

Bet ne čia svarbiausia.

Kukurūzų auginimas kolūkiuose buvo vienas iš pagrindinių darbinio moksleivių auklėjimo būdų. Mokytojai čia turėjo pui-

kią progą sieti mokiniams dėstomas teorines žinias su praktine veikla, ugdyti kolektyviškumo, mėsės darbui jausmus.

Jei pavasarį, sodinant kukurūzus kiekvienoje mokykloje dar pasitaikydavo mokinių, kreivokai žiūrinių į darbą, geriau linkusių auginti arą — kitą kukurūzų prietvų sodybos, aišku, su jų pagalba, negu mokyklai išskirtuose kolūkių sklypuose kolektyviškai, tai rudenio tokie bemaž jau nebepasitaikė. Mokiniai suprato, kad kolektyviai, mokytojams ir iš pačių mokinių skirtiems brigadininkams vadovaujant, dirbti daug geriau,

linksčiau. Ir darbo vaisiai būna žymiai didesni.

Daug pastangų vykdydami išpareigojimą išauginti gražius kukurūzus kolūkiuose padėjo Debeikių, Skiemonių, Andrioniškio, Anykščių J. Biliūno vardo vidurinės mokyklos mokytojai Pakalnis, Morčūnas, Staliauskas, Dilys ir daugelis kitų. Reikėjo ne tik vadovauti moksleivių darbui, bet pirmiausia rasti tinkamą vadovavimo formą.

Ir ji buvo rasta pačiame darbe.

Mokytojas su savo mokinių kolektyvu, gavęs iš kolūkio žemės, paskirdavo iš mokinių tarpo briga-

dininką; brigadininkas betarpiškai vadovavo brigadai, o mokytojas buvo lyg ir „mažoji kukurūzų auginimo kolūkio pirminkas“. Jis tikrino brigados darbą, per brigadininką vadovavo brigadai. Toks darbo suskirstymas bene geriausias ir, svarbiausia, labai artimas vadovavimo kolūkiui formai. Taigi mokiniai ne tik dirbti mokomi, bet jiems ugdoma tikrai kolūkietiška pažūra į darbą, skirtą užduočių vykdymą. Netenka abejoti, kad kitais metais,

pasirinkdami darninio auklėjimo formas, visi rajono mokytojai atsisakys užduočių skyrimo atskiriems mokiniams, o organizuos moksleivių brigadas.

Pradžią padaryta neblogo. Bet daug kas nebaigta. Juk daugelyje mokyklų derlius buvo apskaičiuotas „iš akies“. Taigi mokiniai net tikrai nežino, kiek gi žaliosios masės gauta iš kukurūzų hektaro. Nė vienoje mokykloje nebuvo aptarti rezultatai, nebuvo palyginti kolūkiečių išaugintas derlius su moksleivių išaugintuoju. Visur tarp vieno ir kito išauginto derliaus buvo skirtumas, bet kodėl jis buvo, kokia to priežastis — nebandyta išaiškinti. Neapibendrinti ir socialinio moksleivių lenktyniavimo rezultatai rajoniniu mastu. Tai klaidos kurių kartoti negalima.

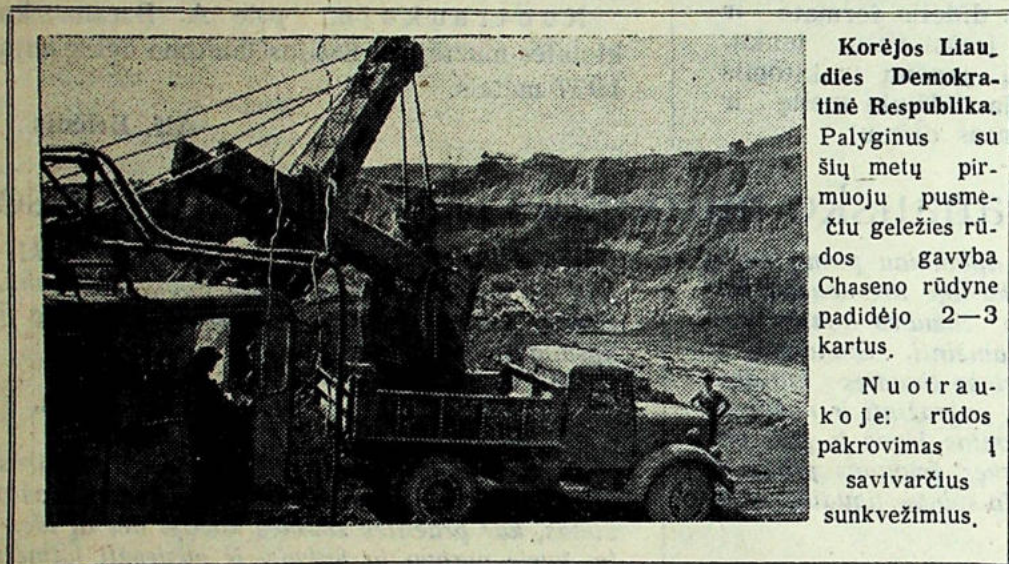
A. Puodžiūnas, mokyklų inspektorius

Už redaktorių C. BYTAUTAS

Anykščių rajono kilnojamojo kino maršruto

GRAFIKAS

1959 m. lapkričio mėn.

Korėjos Liaudies Demokratinė Respublika. Palyginus su šių metų pirmuoju pusmečiu geležies rūdos gavyba Chaseno rūdyne padidėjo 2—3 kartus.

Nuotraukoje: rūdos pakrovimas į savivarčius sunkvežimius.

Skaitytojai apie knygas

MINTYS IR IEŠKOJIMAI

Susidomėję atvertėme dar vieno poeto Eduardo Mieželaičio poezijos rinkinio „Zvaigždžių papėdė“ puslapius. Ir iš tikrųjų naujai išleista poezijos knyga skaitytojų neapvilia.

Jau iš pirmųjų puslapių padvelkia dvidešimtojo amžiumi: brandi, didžiulė mintis, subtilus išgyventas vaizdas, tvirtai į visumą įreštas žodis. Ypačiai savitos ir brandžios poezijos išpūdį palieka pirmasis rinkinio skyrius — filosofiniai eilėraščiai apie pasaulį, žmogų, visatą. Tai — aktuali šių dienų tema.

Pirmajame skyriuje jaučiasi drąsus ir didingas poeto mostas, pasvertas mintimi ir kiekvienu žodžiu.

Aš lyros neturiu.

Bet ji tarp mano žemės ir ankstyvųjų vyurių pačią saulę remias.

Minėtas skyrius — tai subrendusio žmogaus svarstymai, gilūs ir skaidrūs, su ryškia potekste.

* Eduardas Mieželis. „ZVAIGŽDŽIŲ PAPĖDĖ“. Vilnius. 1959. Valst. Grož. Lit. leid.

verčią susimąstyti ties kiekvienu žodžiu.

Autorius neretai eilėraštyje pradeda paprastą, visiems jau žinomą mintim. Bet viską nulemia naujas ir įdomus pradėtos temos išsprendimas. („Dvi akys“, „Mano meilė atrodo tokia...“, „Mano sargas — laikrodinis ant sienos“ ir kt.).

Siek tiek kitoks išpūdis susidaro skaitant antrą skyrių, kur sutalpinėti ankstyvesni poeto eilėraščiai (1937—57 m. m.). Čia norom nenorom peršasi mintis, kad poetas jautė nepakankamai leidęs sava- jai „pilka lakštingalai“ išsidalnuoti jai skirtame rinkinyje „Mano lakštingala“. Ir užtai jina- pra- tėsė savo treles čia.

Trečiasis skyrius — parinktos eilės iš poeto kelių išpūdžių, apsilankius jam Delyje, Bombė- jui, Kalkutoj, Madrase, Romoj, Paryžiu.

Ir šis skyrius skamba naujai, tendencingai — kaip kovojo humanisto, kovotojo už taiką ir draugystę. Svarbu ir tai, kad poetas parodo gerą aplankytų kraštų praeities žinojimą, domėjimąsi ja, kas

neabejotinai sutelkė pa- čiam autoriui naujų temų, minčių, įjungiant jas į šių dienų gyvenimą. Taip autoriui gimė eilėraščių cik- lai „Apie amžinąjį Suvą ir laikinąjį rikšą“, „Ramajanos atgarsiai“ ir daug kitų eilėraščių.

Slame rinkinyje ypač patraukla nenulstamas autoriaus poetinės formos, turinio ir minties naujumo ieškojimas. E. Mieželis savaime minčiai išreikšti nevengia ir baltųjų eilių, kuriose jis suranda didesnę erdvę savitai naujūnei pasiekti. Ir šis naujų kelių ieškojimas yra gana pla- taus profilio. Autorius, atrodo, rašo taip, kaip žodžiai plaukia iš pačios širdies: čia palengva, švelniai, čia siūbtele srautu ir, netilpę į paprastą klasikinę eilutę, išsilies laisvai ir kolosaliskai kaip ir pati mintis.

Jau vien knygos pavadinimas nusako, kad poeto žvilgsnis nesutelpa žemėje — jis lenkė su raketom nuskrieja į zvaigždes ir su pilnu krūviu vėl grįžta į žvaigždžių papėdę — gim- tają Žemę.

Balys SRIUBAS

Eil. Nr.	Vietovių pavadinimai, kur bus demonstruojami kinofilmai	FILMŲ PAVADINIMAI IR DEMONSTRAVIMO DATOS			
1.	Klivėnai	3	12	21	
2.	Diktari	4	13	22	
3.	Voversiai	5	14	23	
4.	Skieionys	6	15	24	
5.	Pašillai	7	16	25	
6.	Kurkėliai	8	17	26	
7.	Slavėnai	9	18	27	
8.	Anykščių RTS	10	19	28	
1.	Būtėnai	3	12	21	
2.	Auleliai	4	13	22	
3.	Savičėnai	5	14	23	
4.	Mikieriai	6	15	24	
5.	Leliūnai	7	16	25	
6.	Leliūnai	8	17	26	
1.	Burbisškis	3	12	21	
2.	Rubikiai	4	13	22	
3.	Puodžiai	5	14	23	
4.	Trumbatiškis	6	15	24	
5.	Lipšiai	7	16	25	
1.	Jakubava	3	12	21	
2.	Pagirliai	4	13	22	
3.	Piktagalis	5	14	23	
4.	Andrioniškis	6	15	24	
5.	Mogylai	7	16	25	
6.	Niūronys	8	17	26	
7.	Bikūnų apylinkė	9	18	27	
1.	Elmininkų band. st.	3	12	21	
2.	Bikūnai	4	13	22	
3.	Cekonys	5	14	23	
4.	Kalvėliai	6	15	24	
5.	Debeikiai	7	16	25	
6.	Debeikiai	8	17	26	
7.	Aknystų inv. nam.	9	18	27	
8.	Varkujai	10	19	28	

ANYKŠČIŲ RAJONO KULTūros SKYRIUS

Anykščių kultūros namų darbuotojai reiškia gilią užuojautą BILKEVICIŲ JANINAI, jos tėveliui mirus.